

Міністерство культури України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової
Інститут культурології НАМ України
Жешувський університет
Тайшаньський університет

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-творчої
конференції

Художня культура і мистецька освіта:
традиції та сучасність

Київ
2018

УДК 7.06+377/378(063)

Ху 98

Рекомендовано до друку Вченою радою НАКККиМ
протокол № 4 від 27 листопада 2018 р.

Ху 98 **Художня культура і мистецька освіта: традиції та сучасність:**
3б. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Київ, 20-21 листопада 2018 р.
Київ: НАКККиМ, 2018. 516 с.

ISBN 978-966-452-287-5

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-творчої конференції, проведеної Національною академією керівних кадрів культури і мистецтв, Одеською національною музичною академією імені А. В. Нежданової, Жешувським університетом, Тайшаньським університетом, Інститутом культурології НАМ України 20-21 листопада 2018 року. До збірника увійшли тези доповідей, в яких розглянуто такі питання: українська культура як складова загальноєвропейського простору; діалог культур: традиції та сучасність; трансформаційні процеси в українській мистецькій освіті XXI століття; інноваційні технології в практиці сучасної освіти і культури; мистецтвознавча експертиза культурних цінностей; нові методологічні підходи дослідження джазового та естрадного мистецтва; культурно-мистецькі пошуки молоді.

Редакційна колегія:

Чернець В. Г. – ректор НАКККиМ, доктор філософії, професор, заслужений працівник освіти України, почесний академік НАМ України, академік АН Вищої школи України (*голова редколегії*); **Литвин С. Х.** – проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків НАКККиМ, доктор історичних наук, професор (*заст. голови редколегії*); **Лоренс Б.** – професор Інституту історії Жешувського університету, доктор габілітований історичних наук; **Лю Бінян** – проректор державної консерваторії Тайшаньського університету, доктор мистецтвознавства, професор; **Шульгіна В. Д.** – професор НАКККиМ, доктор мистецтвознавства, професор; **Афоніна О. С.** – професор НАКККиМ, доктор мистецтвознавства, доцент; **Зосім О. Л.** – доцент НАКККиМ, кандидат мистецтвознавства, доцент (*відповідальна за випуск*).

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за вірне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатись із позицією редколегії.

УДК 7.06+377/378(063)

ISBN 978-966-452-287-5

© Національна академія керівних
кадрів культури і мистецтв, 2018
© Автори, 2018

Теми для турніру можуть бути різноманітними: життя та творчість одного композитора, порівняльна характеристика двох композиторів однієї епохи, український фольклор тощо.

Брейн-ринг складається з кількох раундів, залежно від теми:

- дати відповідь на питання, які задаються по черзі кожній команді;
- вибрати вірні слова за темою;
- зібрати слова в розповідь;
- вгадати мелодію;
- знайти помилку в ствердженні;
- заспівати пісню;
- вгадати інструмент на малюнках та в звучанні.

Брейн-ринг дозволяє учням проявити себе як індивідуально, розвиває особистісні якості, так і у взаємодії з іншими учасниками команди для спільного вирішення завдань.

Отже, гра сприяє розвитку у дітей активності, віри в свої сили, це потужна мотивація до навчання для всіх і навіть найпасивніших учнів. Цікава гра не набридає. Учні із задоволенням повертаються до неї, вигадують нові правила. Тому, включення ігор в навчальний процес є дуже ефективним методом роботи в сучасних умовах. Саме в таких формах змагання кожна дитина має можливість реалізувати свій потенціал.

Кузьменко Галина Василівна

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Активізація соціальних, науково-технічних і культурних процесів, що відбуваються у світі, зумовлює пошук нових технологій і у сфері вищої педагогічної освіти, зокрема в галузі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. На сьогодні існує чимало теоретичних спроб дослідити закономірності розробки та впровадження педагогічних технологій у систему професійної освіти (О. Дубасенюк, М. Кларін, Б. Лихачов, І. Підласий, О. Рудницька, Г. Селевко та ін.). Методичні положення, що орієнтують студентів вищих закладів освіти на творчий розвиток в умовах професійної підготовки розкрито у працях О. Каленюк, С. Коновець, М. Лещенко, О. Музики, С. Соломахи, Г. Сотської та інших вчених. Водночас, проблема підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів основної школи є недостатньо дослідженою і залишається актуальною.

Аналіз та узагальнення низки наукових розвідок щодо тлумачення сутності поняття «педагогічна технологія» дає змогу з'ясувати, що зазначена дефініція в освітній практиці представлено трьома аспектами (науковим, процесуально-описовим, процесуально-дієвим) і реалізується на трьох ієрархічно супідрядних рівнях: загальнопедагогічному, предметному, локальному (модульному) чи процесуально-дієвому.

Загальнопедагогічний рівень характеризує цілісний освітній процес на певному рівні навчання й виховання, містить сукупність цілей, змісту, засобів та методів навчання, алгоритм діяльності суб'єктів та об'єктів навчально-виховного процесу і застосовується як синонім до підвищення ефективності педагогічної системи. Предметний – охоплює комплекс методів і засобів реалізації змісту навчання й виховання в межах певного предмета і вживається у значенні «авторська методика» в діяльності педагога. Локальний (модульний) чи процесуально-дієвий – розкриває технологію окремих частин навчально-виховного процесу, розв'язання дидактичних і виховних завдань (уроку, його етапів, видів діяльності тощо).

Поєднання технологічного підходу в освіті із впровадженням нових ідей та досвідом з інших сфер дають змогу підвищити ефективність традиційного процесу навчання. Відтак, мистецькі педагогічні технології, основою яких є взаємопроникнення науки і мистецтва, набувають нових можливостей впливу на підготовку майбутніх учителів образотворчого мистецтва до самостійної фахової та професійної діяльності.

У нашому дослідженні ми визначаємо технологію як упорядковану, алгоритмізовану систему взаємопов'язаних цілей, завдань, змісту, методів і форм організації творчої художньо-педагогічної діяльності, що забезпечують поетапне, послідовне й цілеспрямоване досягнення мети художньо-педагогічної підготовки – формування готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до ефективної організації художньої творчості учнів основної школи, розвиток прагнення до самореалізації й самовиявлення в різних її видах.

Основу авторської технології становлять (в їх органічній єдності) загально дидактичні (гуманізації, послідовності й систематичності навчання; зв'язку теорії з практикою) та художньо-педагогічні принципи, зокрема: емоційної насиченості навчально-виховного процесу; спонукання до творчого самовираження; єдності свідомості та художньо-творчої діяльності; урізноманітнення видів та форм діяльності учнів в організації педагогічної взаємодії. Напрямами, відповідно до яких структуровано зміст технології підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів

основної школи ми визначаємо такі: збагачення змісту гуманітарних дисциплін та дисциплін професійно-практичного спрямування художньо-творчим компонентом, основу якого складають міжпредметні інтеграційні зв'язки; структурування змісту фахових дисциплін на основі принципу модульності; спрямованість науково-дослідної та позааудиторної роботи, виробничої та пленерної практик на художньо-творчу діяльність.

Добір художньо-творчого пізнавального матеріалу до гуманітарних дисциплін, на нашу думку, має спиратися на принципи: методичної доцільності введення художньо-творчого компонента; спрямованості на підвищення пізнавальної активності студентів та їхнього інтересу до художньо-творчої діяльності; стимулювання потреби в художньо-творчій самореалізації, самоосвіті та самовдосконаленні.

Другий напрям, на нашу думку, реалізується шляхом відбору фахових дисциплін та впровадженням у їх структуру додаткового змістового модуля, зміст якого виходить за межі стандартних програм, враховує інтереси студентів, що дасть їм змогу більш повно досягнути кожну тему.

Активізація творчої складової виробничої педагогічної практики здійснюється на основі розвитку у студентів готовності: до естетичної взаємодії з учнями на засадах співтворчості; емоційного викладу навчального матеріалу, творчого проведення уроків та позаурочної виховної роботи шляхом свідомого використання інноваційних методів та прийомів навчально-виховної діяльності; до самостійного розвитку професійних якостей та художньо-творчої самореалізації; свідомого здійснення самоаналізу та об'єктивного самооцінювання власної педагогічної діяльності.

У ході пленерної практики акцентується увага на вихованні художньо-естетичного сприйняття природного середовища; виробленні прагнення до творчого застосування пленерного матеріалу (етюдів, начерків, замальовок) у самостійній художньо-педагогічній діяльності, при підготовці творчих складових дипломних робіт.

Участь студентів у науково-дослідній роботі, яка ґрунтується на засадах добровільності, гуманістичної та суспільно корисної спрямованості, стимулює розвиток творчої індивідуальності студента, спонукає його до самореалізації, саморозвитку й самовдосконалення.

Узагальнюючи вищевикладене, вважаємо за доцільне зазначити, що очікуваним результатом упровадження технології підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації художньо-творчої діяльності учнів основної школи має бути сформована мотивація до здійснення означеної діяльності, міцні теоретичні знання, розвинені ор-

ганізаторські, фахові та художньо-творчі спеціальні вміння (аналітично-художні, художньо-комунікативні, імпровізаційно-художні), розвинений досвід художньо-творчої та науково-дослідної роботи.

Назар-Шевчук Лілія Йосифівна

ПРОВІДНІ ВЕКТОРИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФЕСІЙНОЮ МУЗИЧНОЮ ОСВІТОЮ (МУЗИЧНО-ІСТОРИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ)

Виходячи з інтегративної природи предмету музичної літератури (в старшій школі – історії музичного мистецтва) та все більшої актуалізації інтегративного навчання та застосування інтерактивних технологій, на базі вивчення життєтворчості композитора на прикладі Г. Ф. Генделя [1] пропоную вибрані позиції щодо застосування наступних інтегративних векторів та вісей.

1) Географічно-краєзнавчий вектор охоплює у випадку Генделя такі країни як Німеччина, Італія, Англія, Ірландія; міста – Галле, Гамбург, Рим, Венеція, Флоренція, Неаполь, Ганновер, Лондон, Дублін, знайомство з якими уможливорюється за допомогою *технології сіті-квест, складання ментальних карт* і застосування *професійної симуляції Я-ГЕОГРАФ, Я-МАНДРІВНИК, Я-ГІД, Я-ЕКСКУРСОВОД, Я-КРАЄЗНАВЕЦЬ*; схрещення психологічних та етнографічних факторів дає можливість підготовки юних фахівців до кінцевого результату – *Я-МЕНТАЛІСТ*, оскільки вільне володіння музикою різних стилів, епох і народів і є ознакою професійного музиканта.

2) Історичний вектор: присутній при описі історичних умов та ситуацій щодо життєтворчості композитора і передбачає ролі *Я-ІСТОРИК, Я-ПОЛІТИК, Я-СПІКЕР* (наприклад, важливість таких подій як ситуація з Ірландією та війна Англії з Шотландією).

3) Етнографічний вектор безпосередньо пов'язаний з *іноземними мовами (Я-ПОЛІГЛОТ)*, які для музиканта становлять особливу сторінку фахового аспекту діяльності. Переважно італійська музична термінологія може збагачуватися і за рахунок використання інших мов – кілька фраз рідною мовою композитора (німецькою) змінюються з італійських подорожей на англomовний контент – так щонайменше елементи трьох мов можуть бути задіяними в освоєнні власне життєпису даного композитора.

4) Полімедійний вектор – суміжні мистецькі професії дозволяють застосування вісей, пов'язаних з існуючими та новими професіями: *Я-*

СЕКЦІЯ 4

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИЦІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ

Балабан Олег Григорович	
Роль освітніх інтернет-ресурсів в популяризації українського мистецтва (на прикладі проекту Ukrnotes.in.ua)	301
Горожанкіна Оксана Юріївна	
Впровадження інноваційних форм і методів навчання у процес формування моральної культури майбутніх учителів хореографії	303
Козлова Олена Михайлівна	
Гра як інноваційний та інтерактивний метод роботи на уроках музичної літератури.....	305
Кузьменко Галина Василівна	
Технологічні аспекти підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до самостійної діяльності.....	307
Назар-Шевчук Лілія Йосифівна	
Провідні вектори застосування інтегративного навчання та інтерактивних технологій професійною музичною освітою (музично-історичні дисципліни).....	310
Новосядла Ірина Степанівна	
Інформаційно-комп'ютерні технології як педагогічні новації в музичній освіті.....	313
Холевінська Ярина Іванівна	
Степан Оксана Мирославівна	
Технології розвитку критичного мислення в курсах музично-історичних дисциплін спеціалізованої музичної освіти.....	316
Шевчук Соломія Йосипівна	
Можливості використання форм та методів евристичних технологій на уроках музично-історичного циклу спеціалізованої мистецької освіти	319

Міжнародна науково-творча конференція

**ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА І МИСТЕЦЬКА ОСВІТА:
ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ**

20-21 листопада 2018 р.

*Редактор
Комп'ютерна верстка*

*Зосім О. Л.
Зосім О. Л.*

Підп. до друку 04.12.2018 р. Формат 60х84 1/16. Папір др. апарат.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 30. Зам. 286. Наклад 300.

Видавець і виготовлювач

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
01015, м. Київ, вул. Лаврська, 9

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
ДК № 3953 від 12.01.2011